

5 דקות פרשה

לפני השינה להורים וילדים

חוברת
דוגמא

פרשת ויחי

חוברת

5 דקות פרשה

לפני השינה להורים וילדים

בעריכת הרב רון חזיזה שליט"א

עיה"ק צפת

הנחיות להורים

א. ראשית, עליכם לדעת שאתם זוכים להחזיק ביד 'אוֹצֵר נפֵּלָא וְנָדִיר' - כל ספרי התורה בצורה מקיפה מאד, ערוכים על פי מפרשי התנ"ך ומדרשי חז"ל. שזורים בהמון אמונה, יראת שמים ונקודות חנוך, ומגשות כספאר לפני השינה לילדים הטהורים של עם ישראל. אז - תנו חינה!

ב. החוברת מיעדת גם לכם! כלומר, בחוברת זו יתגלו לכם בתור הורים/מורים/רבנים או דרשנים המון חדושים, פרושים ומדרשים שלא הכרתם מעולם.

ג. כל פרשה מחלקת לשבעה ספרים - ספאר לכל יום. את הספאר הראשון יש לקרוא במוצאי שבת שלפני אותה פרשה, וכן בכל ערב, עד שאת הספאר האחרון יש לקרוא סביב השלחן בליל שבת.

ד. בסוף הספאר בליל שבת, ערכנו מעין חידון קצר נושא פרסים, כדי לחזר ולשנן עם הילדים כמה נקודות מכל השבוע, להעשיר את שלחן השבת, וכן לגרום להתלהבות והתחדשות מצד הילדים.

ה. חשוב לציין, כי לא מדובר בפרסים גדולים. ואדרבה! יש לדעת שככל שרמת הפרסים תעלה - ההפסד יהיה שלכם (גם הפסד חנוכי וגם כספי). לכן, יש לתת ממתק פשוט, כגון: קרטיב או קרמבו. עקר הפרס - הוא עצם זה שהילד ידע, וכמובן לפרגן לו שזכה לדעת את התורה, לזכר אותה ולשמח את הקדוש ברוך הוא ואת ההורים.

ו. 'קריאת שמע' שעל המטה מגששת בסוף הספור, אולם יש ילדים שכדאי לומר אתם את 'קריאת שמע' לפני הספור היזמי. או בגלל שגורמים באמצע, או בגלל שאומרים אותה בעצבות ואכזבה מאחר והספור נגמר.. לכן, כל הורה ינהג בצורה שטובה לילדיו.

ז. לפני שתתחילו לקרוא את הספור, זכרו את דברי הגמרא (ברכות כא:): "כל המלמד את בנו תורה, מעלה עליו הכתוב כאלו קבלה מבר סיני!" קראו בהתלהבות, בהתרגשות ובשמחה כראוי למעמד הר סיני, ותכנונו לקים מצות עשה של: "ושוננתם לבנה".

ח. כבו פלאפונים ותהיו מרכזים רק בילדיכם המתוקים. אלו הרגעים שלהם צפו ויחלו כל היום - תנו להם אותם ותהנו גם אתם.

בהצלחה!

שבוע טוב ילדים,

מָה שְׁלוֹמְכֶם? (ילדים –) אִיךְ אַתֶּם מְרַגִּישִׁים? (ילדים –) הִנֵּה מִתְחִיל שְׁבוּעַ חֹדֶשׁ וּפְרָשָׁה חֹדֶשֶׁה, וְהַפְּרָשָׁה שֶׁל הַשְּׁבוּעָה הַזֹּאת הִיא מִיְחִידַת מֵאָד. לָמָּה? כִּי הִיא הַפְּרָשָׁה הָאֲחֵרוֹנָה שֶׁל סֵפֶר בְּרָאשִׁית וְכָתוּב: "אֲחֵרוֹן אֲחֵרוֹן חֲבִיב..". כְּלוּמָר, מָה שְׁמַגִּיעַ אֲחֵרוֹן – הוּא תְּמִיד חֲבִיב יוֹתֵר. אֲזוּ, שִׁימוּ אֶת הָרֹאשׁ יָפֵה עַל הַפְּרִיט, וְהַקְשִׁיבוּ לְסִפּוּרִים הַמְּתוּקִים שֶׁל פְּרִשְׁתַּי וַיְחִי.

יַעֲקֹב אָבִינוּ נִמְצָא בְּמִצְרַיִם יַחַד עִם כָּל הַמִּשְׁפָּחָה שְׁלוֹ. אַתֶּם זוֹכְרִים בְּאִיזָה מְקוֹם בְּמִצְרַיִם הֵם נִמְצָאִים? (ילדים –) נָכוֹן, בְּאֶרֶץ גִּשְׁן. כְּשֶׁהִגִּיעוּ לְשֵׁם הֵם הָיוּ רַק שְׁבַעִים אֲנָשִׁים, אָבֶל שֵׁם נולְדוּ לָהֶם הִרְבֵּה יִלְדִים. יַעֲקֹב אָבִינוּ כָּבֵד זָקֵן מֵאֹד, הוּא בֶן מֵאָה אַרְבָּעִים וְשֵׁבַע. הִרְבֵּה צָרוֹת עָבְרוּ עַל יַעֲקֹב אָבִינוּ בְּמִשְׁךְ חַיָּיו. אַתֶּם יְכוּלִים לַעְזֹר לָנוּ לְהִזְכֵּר מָה הָיוּ הַצָּרוֹת שֶׁל יַעֲקֹב? (לַעְזֹר לִילְדִים: עֲשׂוּ רִצָּה לְהִרוֹג אוֹתוֹ, לָבֵן רֵמָה אוֹתוֹ וּבִסּוּף גַּם רֹדֵף אֲחֵרָיו לְהִוָּרֵגוֹ, הַמְּלֶאכֶה נֹלְחֵם אִתּוֹ, עֲשׂוּ בָּא עִם אַרְבַּע מֵאוֹת חִילִּים לְהִוָּרֵג אוֹתוֹ, שְׂכֵם בֶּן חֲמוּר חֲטָף אֶת דִּינָה, יוֹסֵף הֵבֵן הָאֱהוֹב שְׁלוֹ נַעֲלָם לַעֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה..) וּבְגִלָּל כָּל הַצָּרוֹת הָאֵלּוּ הָיָה לוֹ הִרְבֵּה צֶעַר. אָבֶל הַשָּׁנִים הַכִּי יָפוֹת וְהַכִּי טוֹבוֹת שֶׁהָיוּ לַיַּעֲקֹב – הָיוּ בְּמִצְרַיִם. כִּמָּה שָׁנִים? שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה שֶׁל אֲשֶׁר וּשְׁמֻחָה. אִיזָה בִּיף הָיָה לוֹ לִרְאוֹת אֶת כָּל הַבָּנִים שְׁלוֹ שׁוֹב בְּיַחַד, נולְדִים לוֹ הֵמוֹן נִכְדִים וְנִנִּים, לְכֻלָּם יֵשׁ בֵּית וְאָכָל, וְהַכִּי חָשׁוֹב – שֶׁהֵבֵן שְׁלוֹ יוֹסֵף חִי, וּמוֹלֵךְ עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם. בְּגִיל מֵאָה אַרְבָּעִים וְשֵׁבַע יַעֲקֹב אָבִינוּ הִרְגִּישׁ שֶׁהוּא עוֹמֵד לְהִפָּטֵר מִהָעוֹלָם, הוּא חָשַׁב מָה לַעֲשׂוֹת כְּדֵי לְזַכּוֹת לְהַקְבֵּר בַּמַּעֲרַת הַמְּכַפְלָה שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. הֲרִי שֵׁם קְבוּרִים אָדָם וְחוּהָ, אֲבָרְהָם וּשְׂרָה, יִצְחָק וּרְבֵקָה וְגַם לָאָה אִשְׁתּוֹ.. וְזֶה מְקוֹם מֵאֹד מֵאֹד קָדוֹשׁ. וְאִפִּילוֹ שֶׁה' הִבְטִיחַ לַעְזֹר לוֹ לְהַקְבֵּר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אָבֶל יַעֲקֹב רִצָּה לְהִתְאַמֵּץ בְּעֶצְמוֹ בַּשִּׁבִּיל הַמִּצְוֹת. מָה עָשָׂה? הוּא קָרָא לְבֶן שְׁלוֹ יוֹסֵף.

יוֹסֵף הִגִּיעַ אֵלָיו וְאָמַר: "כֵּן, אָבָא?" וַיַּעֲקֹב אָמַר לוֹ: "קְרָאתִי לָךְ אֵלֵי, כִּי אַתָּה מָלֵךְ וְתוֹכֵל לְכַבֵּעַ אֶת הַבִּקְשָׁה שְׁלִי", יוֹסֵף אָמַר: "טוֹב אָבָא, מָה הַבִּקְשָׁה שְׁלִי?" וַיַּעֲקֹב אָמַר: "אֲנִי מֵאֹד מִבְּקֵשׁ מִמֶּךָ, שֶׁלֹּא תִקְבֹּר אוֹתִי בְּמִצְרַיִם בְּשׁוּם אֶפֶן, וְאִפִּילוֹ לְזִמֵּן קָצֵר. אֵלֵּא, מִיָּד כְּשֶׁאֲמוּת, תִּקַּח אוֹתִי לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְתִקְבֹּר אוֹתִי בַּמַּעֲרַת הַמְּכַפְלָה". יִלְדִים, אַתֶּם יוֹדְעִים לָמָּה יַעֲקֹב לֹא רִצָּה בְּכָלֵל לְהַקְבֵּר בְּמִצְרַיִם? (ילדים –) יֵשׁ כִּמָּה סְבוֹת. סְבָה רֵאשׁוֹנָה: בְּגִלָּל שִׁיעָקֵב יָדַע שֶׁהַעֲפֹר שֶׁל מִצְרַיִם יִהְיוּ לְכֻנִּים בְּמִכְתַּב בָּנִים, וְהוּא לֹא רִצָּה שִׁיְהִיָּה לוֹ צֶעַר בְּתוֹךְ הַקֶּבֶר. סְבָה שְׁנִיָּה: כִּי הוּא לֹא רִצָּה לְהִיָּוֵת הַעֲבוּדָה זָרָה שֶׁל הַמִּצְרַיִם שִׁיבֹאוּ לְקַבֵּר שְׁלוֹ לְהִתְפַּלֵּל אֵלָיו. וְסְבָה שְׁלִישִׁית: בְּגִלָּל שִׁיעָקֵב יָדַע שֶׁעוֹד מַעֲט תִּהְיֶה תַּחֲתֵי הַמִּתִּים, מָה זֶה תַּחֲתֵי הַמִּתִּים? כְּשִׁיבֹא הַמָּשִׁיחַ, ה' יִפְתַּח אֶת הַקֶּבֶר שֶׁל כָּל הַיְּהוּדִים הַצַּדִּיקִים וַיְחִיָּה אוֹתָם שׁוֹב. אָבֶל, יַעֲקֹב יָדַע שֶׁתַּחֲתֵי הַמִּתִּים תִּהְיֶה אֶף וְרַק בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, רַק בְּאֶרֶץ הַקֹּדֶשׁ הַמִּתִּים יָקוּמוּ וַיֵּצְאוּ הַחוּצָה מִהַקֶּבֶר, וְאֵלּוּ בַּחוּץ לְאֶרֶץ אֵף מֵת לֹא יָקוּם מִהַקֶּבֶר. רַגַע, וְכֵּן יִהְיֶה עִם הַצַּדִּיקִים שֶׁקְבוּרִים בַּחוּץ לְאֶרֶץ? יֵשׁ הֵמוֹן צַדִּיקִים שֶׁקְבוּרִים בַּחוּץ לְאֶרֶץ אִיךְ הֵם יָקוּמוּ? וּבִכֵּן, הַקְשִׁיבוּ טוֹב יִלְדִים, כְּשִׁיגִיעַ זְמַן תַּחֲתֵי הַמִּתִּים, ה' יַעֲשֶׂה מַחִילוֹת בְּתוֹךְ הָאָדָמָה מַחוּץ לְאֶרֶץ עַד אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהַמִּתִּים יִתְגַּלְּגוּ בְּתוֹךְ הַמַּחִילוֹת עַד שִׁיִּגִּיעוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל,

וְאִזּוּ הֵם יְקוּמוּ. תְּגִידוּ, זֶה נִרְאָה לָכֶם כִּיף לְהִתְגַּלְגֵּל בְּתוֹךְ מַחִילָה בְּאֶדְמָה מֵרַחֵק כָּל כֶּף גְּדוּלָּה? (יְלָדִים –) נִכּוֹן, זֶה מִמָּשׁ לֹא נִחְמַד, וְגַם בְּגִלְל זֶה יַעֲקֹב בִּקֵּשׁ שְׁלֹא יִקְבְּרוּ אוֹתוֹ בְּמִצְרַיִם, כִּי הוּא לֹא רָצָה לְהִצְטָעַר בְּצַעַר גִּלְגּוּל מַחִילוֹת.

בְּשִׁיּוֹסָף שָׁמַע אֶת הַבִּקְשָׁה שֶׁל יַעֲקֹב הוּא אָמַר לוֹ: "בְּסֹדֶר אָבָא, אֲנִי אֶקְבֵּר אוֹתְךָ בְּמַעֲרַת הַמִּכְפֵּלָה". יַעֲקֹב אָמַר לוֹ: "אֲנִי רוֹצֶה שֶׁתִּשְׁבַּע לִּי כִּי אֲנִי יוֹדֵעַ שְׁאֵם לֹא תִשְׁבַּע לִי, אִזּוּ פֶרֶעָה מִלֶּךָ מִצְרַיִם לֹא יִתֵּן לָךְ רִשּׁוֹת לְהוֹצִיא אוֹתִי, אֲלֵא הוּא יִרְצֶה שֶׁתִּקְבֵּר אוֹתִי כָּאֵן בְּמִצְרַיִם.. " יוֹסֵף הִצְדִּיק נִשְׁבַּע לַיַּעֲקֹב. אִיךָ שֶׁהוּא נִשְׁבַּע, יַעֲקֹב שָׁמַח כָּל כֶּף וְהִשְׁתַּחֲוָה לַיהוּדוֹת לָהּ.

אַתֶּם יוֹדְעִים יְלָדִים לֹאִיזָה כּוּוֹן יַעֲקֹב הִשְׁתַּחֲוָה? (יְלָדִים –) הוּא הִשְׁתַּחֲוָה לַכּוּוֹן שֶׁל רֹאשׁ הַמָּטָה, זֹאת אוֹמֶרֶת לְכִיוּן הַפְּרִיט – אִיפֹה שְׁשָׁמִים אֶת הָרֹאשׁ. מַה? יַעֲקֹב הִשְׁתַּחֲוָה לַכּוּוֹן שֶׁל הַפְּרִיט? לָמָּה? יְלָדִים יִקְרִים, הַקְּשִׁיבוּ טוֹב. אֲנַחְנוּ עוֹמְדִים לְגִלּוֹת לָכֶם סוּד נִפְלָא!! מוֹכִינִים? דַּעוּ לָכֶם, שְׂכָאֲשֶׁר יְהוּדֵי חוּלָה, ה' בָּא לַעֲמֹד לִידּוֹ. לָמָּה? כְּדֵי לַעְזֹר לוֹ לַחַיּוֹת. הֲרִי ה' הוּא אָבָא שְׁלֵנוּ, וְכִמוּ שְׂכָאֲשֶׁר דּוֹאֵג לְבֵן הַחוּלָה שְׁלוֹ, כֶּף ה' דּוֹאֵג לְכָל יְהוּדֵי שְׁחוּלָה. אַתֶּם יוֹדְעִים אִיפֹה ה' עוֹמֵד לִידּוֹ הַחוּלָה? (יְלָדִים –) מַעַל הָרֹאשׁ. הַשְׂכִּינָה נִמְצָאת מִמָּשׁ מַעַל הָרֹאשׁ שֶׁל הַחוּלָה. וְלָכֵן, כְּשֶׁבָּאִים לְבַקֵּר חוּלָה צְרִיכִים לְהִתְנַהֵּג בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ וּבִכְבוֹד, כִּי ה' נִמְצָא מַעַל הָרֹאשׁ שֶׁל הַחוּלָה. לָכֵן, בְּשִׁיעָקֵב רָצָה לְהִשְׁתַּחֲוֹת לָהּ לָאֵן הוּא הִשְׁתַּחֲוָה? (יְלָדִים –) נִכּוֹן מְאֹד, לְכִיוּן רֹאשׁ הַמָּטָה שָׁשֵׁם ה' נִמְצָא. וְכֶף הוּא הִשְׁתַּחֲוָה לָהּ וְהוּדָה גַּם לוֹ וְגַם לְיוֹסֵף עַל זֶה שֶׁהוּא יִקְבֵּר בְּמַעֲרַת הַמִּכְפֵּלָה.

יוֹסֵף הִצְדִּיק חֲזוֹר לְאַרְמוֹן, אָבֵל לֹא עָבַר הֶרְבֵּה זְמַן וּמִיד בָּא שְׁלִיחַ לְיוֹסֵף וְאָמַר לוֹ: "יוֹסֵף, בָּא מִהֵרָה.. אָבָא שְׁלָךְ חוּלָה מְאֹד! אַתָּה חַיִּיב לְהִגִּיעַ דַּחֲוָה!" יְלָדִים יִקְרִים, דַּעוּ לָכֶם שִׁיעָקֵב אֲבִינוּ הִיָּה הַחוּלָה הָרֹאשׁוֹן בְּעוֹלָם. הַחוּלָה הָרֹאשׁוֹן? לָמָּה הַכּוּוֹנָה? עַד יַעֲקֹב אֲבִינוּ, אִף אָדָם לֹא הִיָּה נִהְיָה חוּלָה, אֲלֵא כְּשֶׁהִיָּה מְגִיעַ הַזְּמַן שֶׁל מִישָׁהוּ לָמוֹת – הוּא הִיָּה מִתְעַשֵּׁשׁ וּמֵת. כֵּן, עוֹשָׂה "אֶפְצָ" וּמִיד מֵת. זֶה יָכֹל לְקִרּוֹת בְּאִמְצַע הָרְחוּב אוֹ סֵתֵם בְּבֵית, יוֹשֵׁב אָדָם וְעוֹשָׂה "א-פ-צ-י" וּמֵת. וְאִזּוּ, אָמַר יַעֲקֹב אֲבִינוּ לָהּ: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, זֶה לֹא כָּל כֶּף טוֹב שְׁמִתִּים בְּצוּרָה כּוֹז. עֲדִיף יוֹתֵר שְׁאָדָם יִהְיֶה חוּלָה, כֶּף יִהְיֶה לוֹ זְמַן לְאַסּוֹף אֶת הַיְלָדִים שְׁלוֹ, לְבָרֵךְ אוֹתָם, לֹאמֹר לָהֶם כְּמָה מָלִים וְאִזּוּ לְהַפְרִד מֵהֶם וְלָמוֹת". ה' אָמַר לַיַּעֲקֹב: "בְּסֹדֶר, אַתָּה צוֹדֵק. וּבְגִלְל שְׁאֵתָה הִצַּעַתָּ אֶת זֶה – אַתָּה תִּהְיֶה הַחוּלָה הָרֹאשׁוֹן!" תְּגִידוּ יְלָדִים, אַתֶּם יוֹדְעִים מַה אוֹמְרִים הַיּוֹם לְאָדָם שֶׁעוֹשָׂה "אֶפְצָ"? (יְלָדִים –) נִכּוֹן, אוֹמְרִים לוֹ "לְבִרְיָאוֹת" וַיֵּשׁ בְּאֵלָה שְׁאוֹמְרִים: "חַיִּים טוֹבִים!" לָמָּה אוֹמְרִים אֶת זֶה? כְּדֵי לְבָרֵךְ אֶת הָאָדָם שֶׁלֹּא יָמוֹת מִהָאֶפְצָ' כְּמוֹ פַּעַם, אֲלֵא שְׁזֶה יִהְיֶה לוֹ "לְבִרְיָאוֹת"...

אִיךָ שִׁיּוֹסָף שָׁמַע שְׂכָאִיו חוּלָה, הוּא מִיד יָצָא לְבַקֵּר אוֹתוֹ. אָבֵל הוּא לֹא הִלֵּךְ לְבַד. אֶת מִי הוּא לָקַח אִתּוֹ? (יְלָדִים –) אֶת שְׁנֵי הַבָּנִים שְׁלוֹ: מְנַשֶּׁה וְאֶפְרַיִם. לָמָּה? כְּדֵי שִׁיקְבְּלוּ בְּרִכָּה מֵיַּעֲקֹב הִצְדִּיק. וּבְעֲזֶרֶת ה' מָחָר, נִסְפַּר לָכֶם מַה קָּרָה בְּחֹדֶר שֶׁל יַעֲקֹב אֲבִינוּ. בֵּינֵתִים שִׁיָּהִי לָכֶם לִילָה טוֹב, וְכִמוֹכֵן לֹא נִרְדֵּם לִפְנֵי שְׁנֵאמַר יַחַד: "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל".

שלום ילדים,

מה שלומכם? (ילדים –) איך עבר עליכם היום? (ילדים –) אתמול ספרנו לכם שיעקב אבינו חולה, גם גלינו לכם שהוא היה החולה הראשון בעולם. אתם זוכרים איך אדם היה מת לפני יעקב אבינו? (ילדים –) נכון מאד, הוא היה עושה "אפצ"י" ומת. אבל יעקב בקש שיהיו חולים בעולם זה אמר לו שהוא יהיה הראשון. איך שהודיעו ליוסף שאביו חולה, הוא לקח את שני בנים מנשה ואפרים ויצא לבקר אותו.

הוא עמד בפניסה ונחפה, כי לא נכנסים פתאום לחדר של אדם חולה. אחד המשרתים נכנס ליעקב ואמר לו: "בן יוסף בא אליך". יעקב אבינו התאמץ לכבוד יוסף והתישב על המטה. יוסף נכנס לחדר ויעקב אמר לו: "בני היקר, אני רוצה לגלות לך משהו וגם לתת לך מתנה מיוחדת. לפני הרבה שנים, כשהיו לי אחד עשר בנים, ה' התגלה אלי ואמר לי שיהיו לי עוד שלושה בנים שיהפכו לשלושה שבטים גדולים וחשובים, וכל הילדים שלי יקבלו את ארץ ישראל. אבל בסוף נולד לי רק בן אחד – בנימין. ואיפה עוד שנים? הרי אם ה' אומר – הוא מקיים! לכן, הבנתי ש'ה' התפון, ששבט אחד מהילדים שלי – יתחלק לשני שבטים! ואת המתנה המיוחדת הזו אני נותן לך! מהיום, שני הבנים שלך: מנשה ואפרים יחשבו לשני הבנים שלי! הם יהיו שני שבטים וכל אחד מהם יקבל חלק בארץ ישראל". יהיה "שבט ראובן", יהיה "שבט שמעון" וכך בכל השבטים חוץ מיוסף, אין דבר כזה "שבט יוסף", למה? כי הוא הפך להיות שני שבטים!! "שבט אפרים" ו"שבט מנשה". וואי! איזו מתנה מיוחדת!!

ואז, יוסף אמר לאבא שלו: "אבא, אתה בקשת ממני לקבור אותך במערת המכפלה, אבל למה את אמא שלי: רחל, שאתה מאד אהבת אותה, לא קברת במערת המכפלה? שתהיה קבורה יחד אתה?" יעקב אמר ליוסף: "בני היקר, אמא שלך רחל נפטרה בבניסה לארץ ישראל, יכולתי להביא אותה לפחות לעיר בית לחם שהייתה קרובה, אבל ה' אמר לי: "לא! אל תזיז אותה, תקבר אותה כאן באמצע הדרך ליד העיר בית לחם". יוסף אמר לו: "אבא, תן לי רשות, ואני אלך עכשיו להזיז את הקבר שלך למערת המכפלה!" יעקב אמר לו: "לא יוסף, ה' לא רוצה. גם אני בקשתי כבר מה' אבל ה' לא הרשה לי, למה? כי בעוד אלפי שנים, עם ישראל יעשו עברות, וה' יעניש אותם. הוא ישלח עליהם רשע גדול שנקרא 'בבזרדן' שיהרג הרבה יהודים, ויקח את עם ישראל לגלות. ואפילו שאברהם ויצחק וגם אני נתפלל עליהם – זה לא יעזור. אבל, כשהם יעברו בדרך ליד הקבר של רחל, הם יחבקו את הקבר שלה ויבכו ויתפללו. ואז רחל תצא מהקבר ותתפלל לה' ותאמר: "ה' אתה זוכר איך שהתגברתי על הפעם שלי על אחותי לאה, ועזרתי לה להתחתן עם יעקב? עכשיו, בזכות זה, תתגבר על הפעם שיש לך על עם ישראל ותרחם עליהם" וה' יאמר לה: "רחל, רחל, אל תבכי! אני אתן לך שָׁכר טוב על מה שעשית, ובזכותך – הילדים שלך יחזרו לארץ ישראל!" כשיוסף שמע את זה הוא נרגע.

ילדים, כבר ספרנו לכם שיוסף הביא אתו את מנשה ואפרים כדי לקבל ברכה מסבא יעקב. אבל בזמן שיעקב דבר עם יוסף, הם התחבאו בצד והתביישו להסתכל בפנים

שֶׁל יַעֲקֹב. פְּתָאוּם יַעֲקֹב הָרִים אֶת הָעֵינִים שֶׁלוֹ וְרָצָה לִרְאוֹת אוֹתָם כְּדִי לִבְרֹךְ אוֹתָם, אֲבָל אִזּוֹ קָרָה מִשְׁהוּ מְאֹד לֹא נָעִים.. מָה קָרָה? הַקְּשִׁיבוּ.. אַתֶּם צְרִיכִים לְדַעַת, שֶׁכְּשִׁיעַקֵב מִסְתַּכֵּל עֲלֵיהֶם בְּעֵינָיו הוּא לֹא רוֹאֶה רַק אֶת הַגּוֹף שֶׁלָּהֶם, אֲלֹא יֵשׁ לוֹ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְהוּא רוֹאֶה גַם מָה יִקְרָה אַתֶּם בַּעֲתִיד, אִיזָה יִלְדִים יִהְיוּ לָהֶם, וּמָה הֵם יַעֲשׂוּ. אֵיךְ שִׁיעַקֵב הִסְתַּכֵּל עַל מְנַשָּׁה וְאַפְרַיִם הוּא רֹאֶה שֶׁבְּעוֹד מֵאוֹת שָׁנִים יֵצְאוּ מֵהֶם יִלְדִים רְשָׁעִים. הוּא מִיָּד נִבְהֵל, וְהִסְתַּלְקָה מִמֶּנּוּ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ.. אֵיךְ וְאֵבֹי! הוּא לֹא יָכוֹל לִבְרֹךְ בְּלִי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ.. מָה עוֹשִׂים? הוּא אָמַר לְיוֹסֵף: "תִּגִּיד לִי, אֵיךְ נִוְלְדוּ לָךְ יִלְדִים בְּאֵלוֹ? הָאֵם הִתְחַתְּנָתָ עִם אִשָּׁה לֹא טוֹבָה? הָאֵם לֹא עָשִׂיתָ חֲתָנָה כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ?" יוֹסֵף נִבְהֵל עוֹד יוֹתֵר, הוּא הֵלֵךְ וְהִבִּיא אֶת אֶסְנֵת אִשְׁתּוֹ מִהִבְיָתוֹ. הוּא גַם הִבִּיא אֶת הַקְּמִיעַ שִׁיעַקֵב כְּתֹב עַל הַצֹּנָאָר שֶׁלָּהּ בְּשִׁשְׁלָח אוֹתָהּ מִבֵּיתוֹ, יוֹסֵף לָקַח אֶת הַקְּמִיעַ וְגַם אֶת הַכְּתֻבָּה שֶׁעָשָׂה בַּחֲתָנָהּ, וְאָמַר לְאַבְא שְׁלוֹ: "אַבְא, תִּסְתַּכֵּל! הִנֵּה הַקְּמִיעַ שֶׁאַתָּה כְּתַבְתָּ.. זֶה הֵבֵת שֶׁל דִּינָה.. הִיא נִכְדָּה שְׁלִיךְ!! וְהִנֵּה הַכְּתֻבָּה, אֲנִי הִתְחַתְּנִיתִי אִתָּהּ כְּמוֹ שֶׁ" שֶׁה' צִוָּה!!

יַעֲקֹב נִרְגַע קֶצֶת וְאָמַר: "טוֹב, תִּבִּיא אוֹתָם אֵלַי, אֲנִי אֲנַשֵּׁק אוֹתָם וְאֶחָבֵק אוֹתָם, אוֹלֵי זֶה יִשְׁמַח אוֹתִי וְכָךְ תִּחְזֹר אֵלַי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְאֶבְרַךְ אוֹתָם..". מְנַשָּׁה וְאַפְרַיִם הִתְקַרְבוּ לִבְרָכִים שֶׁל יַעֲקֹב, הוּא חָבַק אוֹתָם חֹזֵק כְּכֹה.. (הוֹרִים: לְחַבֵּק אֶת הַיִּלְדִים.. לְהַדְגִּים לָהֶם.. הֵם יִהְיוּ מִזֶּה מְאֹד..) וְגַם נָשַׁק אוֹתָם.. (הוֹרִים: קְדִימָה – נְשִׁיקוֹת לַיִּלְדִים..) וְזֶה בְּאֵמַת שִׁמַּח אוֹתוֹ כְּמוֹ שֶׁזֶּה שִׁמַּח אוֹתָנּוּ.. אֲבָל, עֲדִין רוּחַ הַקֹּדֶשׁ לֹא חוֹזֵר לַיַּעֲקֹב. מָה עוֹשִׂים? יוֹסֵף, הוֹצִיא אוֹתָם מִהַבְּרָכִים שֶׁל יַעֲקֹב, וְאָמַר לָהֶם: "יִלְדִים, בּוֹאוּ נִתְפַּלֵּל! בּוֹאוּ נִתְחַנֵּן לַה'!!" יוֹסֵף וְהַבָּנִים שֶׁלוֹ נִפְּלוּ עַל הָרֶצֶפָה, שָׁמוּ אֶת הַפָּנִים שֶׁלָּהֶם עַל הָרֶצֶפָה וְהִתְחִילוּ לִבְכוֹת וּלְהִתְפַּלֵּל כְּדִי לְזַכּוֹת לִבְרָכָה.. כְּשֶׁה' רֹאֶה בָּמָה שְׁיוֹסֵף מִצְטַעֵר, הוּא אָמַר לְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ: "לָכִי וְהִכְנָסִי לַיַּעֲקֹב שְׁיוֹכֵל לִבְרֹךְ אוֹתָם..". יוֹסֵף וּבָנָיו קָמוּ, יוֹסֵף לָקַח אֶת אֶפְרַיִם בְּיָד יָמִין שֶׁלוֹ לְכִיוּן יָד שְׁמָאל שֶׁל יַעֲקֹב, וְאֶת מְנַשָּׁה בְּיָד שְׁמָאל שֶׁלוֹ לְכִיוּן יָד יָמִין שֶׁל יַעֲקֹב כְּדִי שִׁיבְרַךְ אוֹתָם.

יִלְדִים יְקָרִים, לְקַבֵּל בְּרָכָה מִצְדִּיקִים זֶה דָּבָר חָשׁוּב מְאֹד מְאֹד. רָאִינוּ בָּמָה יוֹסֵף וּבָנָיו בָּכוּ וְהִתְפַּלְּלוּ כְּדִי לְזַכּוֹת לִבְרָכָה.. לָכֵן, בְּכָל פֶּעַם שֶׁתִּרְאוּ צְדִיק וְתִלְמִיד חָכָם – תִּבְקְשׁוּ מִמֶּנּוּ בְּרָכָה. וְעַכְשָׁיו, נִלְמַד שֶׁהַיָּד הַחֲשׁוּבָה לִבְרָכָה הִיא יָד יָמִין. לָכֵן, יוֹסֵף הִבִּיא אֶת מְנַשָּׁה הַבֵּן הַגָּדוֹל שֶׁהוּא הַבְּכוֹר לְכִיוּן יָד יָמִין שֶׁל יַעֲקֹב. כִּי תִמִּיד צְרִיכִים לִכְבֹּד אֶת הָאָח הַגָּדוֹל.. אֲבָל, כְּשֶׁהֵם הִגִּיעוּ לְיָד יַעֲקֹב קָרָה מִשְׁהוּ מוֹזָר.. מָה קָרָה? יַעֲקֹב שָׁלַח אֶת הַיָּדִים שֶׁלוֹ בְּצוּרַת אֶלְכָסוֹן. אֶת יָד יָמִין הוּא שָׁלַח שְׁמָאלָהּ וְהַיָּמִין אוֹתָהּ עַל הָרֹאשׁ שֶׁל אֶפְרַיִם, וְאֶת יָד שְׁמָאל שֶׁלוֹ הוּא שָׁלַח יָמִינָהּ וְהַיָּמִין אוֹתָהּ עַל הָרֹאשׁ שֶׁל מְנַשָּׁה, וְאִזּוֹ בְּרַךְ אוֹתָם וְאָמַר: "ה' שֶׁשָּׁמַר עָלַי בְּמִשְׁךָ כָּל הַחַיִּים, הַמִּלְאָךְ שֶׁתִּמִּיד הָיָה בָּא לַעְזוֹר לִי בְּכָל מְקוֹם שֶׁהִיִּיתִי, הוּא יִבְרַךְ אֶת שְׁנֵיכֶם, שֶׁתִּהְיוּ צְדִיקִים גְּדוֹלִים, וְתִהְיוּ רְאוּיִים לְהִיוֹת הַבָּנִים שֶׁל אֲבִרְהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, וְשִׁוְלָדוֹ לָכֶם הַמֶּזֶן הַמֶּזֶן יִלְדִים כְּמוֹ דָּגִים!"

יִלְדִים, הָאֵם יַעֲקֹב הִתְבַּלְּבַל כְּשֶׁהוּא הִפָּךְ אֶת הַיָּדִים? עַל כֵּךְ נִסְפָּר לָכֶם בַּעֲזֶרֶת ה' מְחָר. בַּעֲת נֹאמַר יַחַד "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל" וְנִרְדֵּם. לִילָה טוֹב.

שלום ילדים,

מה שלומכם? (ילדים –) איך אתם מרגישים? (ילדים –) אתמול ספרנו לכם על מנשה ואפרים שקבלו ברכה מיעקב אבינו הסבא שלהם. כן, זה חשוב לקבל ברכה מאבא, מסבא ומתלמידי חכמים צדיקים. אתם זוכרים על הראש של מי הניח יעקב את יד ימין? (ילדים –) נכון, על ראש אפרים אפילו שהוא הצעיר, ואת יד שמאל הוא הניח על ראש מנשה אפילו שהוא הבכור. בשיוסף ראה את זה, בהתחלה הוא לא עשה כלום, כי יעקב כבר התחיל את הברכה וזה לא דרך ארץ לעצר משהו באמצע הברכה, לכן הוא המתין שיעקב יסיים. יעקב סיים ולא הרים את הידים מהראשים שלהם, אלא הוא המתין. יוסף, חשב שהוא רוצה להמשיך לברך עוד ברכה. אבל הוא לא הבין, למה יעקב שם את יד ימין על ראש אפרים? הרי יד ימין היא החשובה, ואפרים הוא הצעיר. מה עשה יוסף? הוא הרים את יד ימין של יעקב באויר ואמר לו: "אבא, מנשה הוא הבן הבכור – שים את יד ימין על הראש שלו". אבל יעקב אמר לו: "יוסף, אני יודע שמנשה הבכור. באמת, למנשה יולדו הרבה ילדים, ויצא ממנו גדעון הצדיק שילחם באויבים של עם ישראל, וזה יעשה לו נס. אבל דע לה, שמשבט אפרים יצאו צדיקים יותר גדולים! יצא ממנו יהושע בן נון התלמיד של משה רבנו, שילמד תורה לעם ישראל, והוא ינחיל להם את הארץ, וכל הגויים יראו את כחו של יהושע". ילדים, אתם יודעים מה יהושע עשה שכווולם ראוי נגלה לכם, יהושע אמר לשמש: "דום!" תעצרי! וצוה אותה שלא תשקע.. וכלם ראו את זה. כן, זה ספור ארוך ונספר לכם על זה בפעם אחרת.. אבל, יעקב אמר ליוסף שאפילו שמנשה הבכור, בכל זאת אפרים – הוא יותר חשוב ממנו. ומאז, בכל פעם שהיה משהו חשוב בין השבטים – הקדימו את שבט אפרים לפני מנשה. בשיוסף שמע שאבא שלו עשה את זה בכונה, הוא נרגע. ואז יעקב המשיך לברך את מנשה ואפרים ואמר להם כך: "אני מברך אתכם, שתהיו צדיקים כל כך גדולים, שמחיום כל יהודי שירצה לברך את הבן שלו הוא יאמר לו: "ישמך אלקים באפרים ובמנשה". ובאמת, עד היום כל אבא מברך את הילד שלו במלים האלו: "ישמך אלקים באפרים ובמנשה" כלומר, יהי רצון שתזכה להיות צדיק כמו אפרים ומנשה.

ילדים יקרים, אתם צריכים לדעת שהיה עוד משהו מאד מיוחד באפרים ומנשה. מה? שהם גדלו במצרים בין כל המצרים הטמאים והרשעים, ובכל זאת הם לא למדו מהמעשים שלהם, אלא תמיד למדו רק מאבא שלהם – יוסף הצדיק. וזה דבר מאד חשוב! כי יש ילדים ששומעים לחברים שלהם יותר מאשר להורים שלהם.. וזה חמור מאד! אלא צריכים ללמד מאפרים ומנשה, שאף פעם לא הקשיבו לחברים שגרו לידם, אלא תמיד שמעו אף ורק לאבא ואמא הצדיקים.

לפני שיעקב סיים לברך את יוסף ובניו, הוא אמר ליוסף עוד משהו. מה? הוא אמר לו כך: "יוסף בני היקר, אני רוצה לתת לך עוד מתנה מיוחדת", וואי, איזה כסף ליוסף, הוא מקבל המון מתנות מאבא שלו.. למה? כי הוא היה צדיק גדול! וכשאבא רוצה שילד הוא צדיק, אז יש לו חשק לתת לו מתנות. מה יעקב נתן לו עכשיו? הוא אמר לו: "יש עיר אחת בארץ ישראל שנקראת 'שכם' ואת העיר הזו אני נותן לך במתנה. כמו שאתה דואג לקבור

אותי – כִּי אֲנִי דוֹאֵג שִׁיקְבְּרוּ אוֹתָךְ בְּשִׁכְם. אֵת שִׁכְם לִקְחָתִי מִהַגִּזִּים עַל יְדֵי שְׁנִלְחָמָתִי בָהֶם, אֲנִי נוֹתֵן אוֹתָהּ לָךְ בְּמִתְנָה". יְלָדִים, אַתֶּם יוֹדְעִים אִיפֹה יוֹסֵף הִצְדִּיק קְבוּרָה? (יְלָדִים – נִכּוֹן, בְּשִׁכְם! כִּי זֶה הָעֵיר שִׁיעֲקֹב נָתַן לוֹ בְּמִתְנָה. חֲכָמִים מְגַלִּים לָנוּ, שִׁיעֲקֹב נָתַן לְיוֹסֵף עוֹד מִשְׁהוּ. תְּגִידוּ, אַתֶּם זוֹכְרִים אֵת הַבְּגָדִים הַמִּיֻּחָדִים שֶׁהָיוּ לְאַדָּם הָרִאשׁוֹן? כֵּן, כָּל מִי שֶׁהָיָה לוֹבֵשׁ אֵת הַבְּגָדִים הָאֵלֶּה – הַחַיּוֹת הָיוּ מִשְׁתַּחֲוֹת לוֹ. נָח קִבֵּל אוֹתָם מְאֹד הָרִאשׁוֹן, וְאַחֵר כִּי נִמְרֹד לָקַח אוֹתָם, עָשָׂה הָרַג אֵת נִמְרֹד וְלָקַח מִמֶּנּוּ אֵת הַבְּגָדִים, יַעֲקֹב לָקַח אֵת הַבְּגָדִים מִעֲשָׂו. וְעַכְשָׁיו, יַעֲקֹב נָתַן אֵת הַבְּגָדִים הַמִּיֻּחָדִים הָאֵלֶּה לְיוֹסֵף הִצְדִּיק.

יוֹסֵף חוֹזֵר לְאַרְמוֹן יָחִיד עִם הַבָּנִים שְׁלוֹ אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה וְהֵם הָיוּ שְׂמֵחִים מְאֹד מְאֹד, כִּי הֵם זָכוּ לִקְבֵּל מִיַּעֲקֹב אֲבִינוּ בְּרִכּוֹת מִיֻּחָדוֹת וְטוֹבוֹת וְגַם הִרְבֵּה מִתְנוּת. אֲבָל רָגַע, רָגַע, מָה עִם שְׂאֵר הַבָּנִים שֶׁל יַעֲקֹב? הָאֵם לֹא מֵגִיעַ גַּם לָהֶם בְּרִכָּה? אֵל תְּדַאֲגוּ יְלָדִים, בּוֹדְאֵי שִׁיעֲקֹב יִבְרַךְ אוֹתָם, הַקְשִׁיבוּ טוֹב לְהַמְשִׁךְ הַסְּפֹר.

יַעֲקֹב נִשְׁאֵר לְשִׁבְתָּ עַל הַמִּטָּה, זֶה הֵיכָל מִטָּה שֶׁל זֶהב מִפְּאֶרֶת וּמִיֻּחָדוֹת. לִפְתָּע, הִגִּיעוּ לְחֹדֶר אֲבִרָהּ אֲבִינוּ וַיִּצְחַק אֲבִינוּ. מָה? אִיךָ יִכּוֹל לִהְיוֹת? הֲרֵי הֵם נִפְטְרוּ כְּבָר. יְלָדִים יְקָרִים, כְּבָר הִסְבְּרָנוּ לָכֶם כְּמָה פְּעָמִים, שֶׁהִצְדִּיקִים לֹא מֵתִים, אֲלֹא הַנִּשְׁמָה שֶׁלָּהֶם עוֹלָה לְגַן עֵדֶן וְהֵם רַק יִשְׁנִים בְּקֶבֶר עַד שִׁיִּגִיעַ יוֹם תְּחִיַּת הַמֵּתִים. לָכֵן, הַנִּשְׁמוֹת שֶׁל אֲבִרָהּ וַיִּצְחַק הִגִּיעוּ לְחֹדֶר. בְּאוֹתוֹ רָגַע, יַעֲקֹב הִבִּין שֶׁמִּמֶּשׁ בְּעוֹד כְּמָה רָגָעִים הוּא צָרִיךְ לָמוֹת, מִיָּד הוּא קָרָא בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ לְכָל הַבָּנִים שְׁלוֹ, וּמִלֵּאָה ה' הֵלַךְ לְכָל אֶחָד מִהַשְׁבָּטִים וְקָרָא לוֹ לְבָא לִיעֲקֹב. מִיָּד כָּלֵם הִגִּיעוּ. בּוֹא נִזְכֹּר בְּשִׁמוֹת שֶׁל כָּל הַשְּׁבָטִים: רְאוּבֵן, שְׁמֵעוֹן, לֵוִי, יְהוּדָה, יִשְׁשָׁכָר, זְבוּלוֹן, בְּנִימִין, דָּן, נַפְתָּלִי, גָּד, אֲשֶׁר וְ... כֵּן גַּם יוֹסֵף הִגִּיעַ. כִּי יַעֲקֹב רָצָה אֵת בּוֹוֹלֵם לִידּוֹ.

יַעֲקֹב הָיָה מְלֵא בְשִׂמְחָה, כִּי בַחֲדָר הַתְּקִבָּצוּ: אֲבִרָהּ, יִצְחָק, יַעֲקֹב וְכָל הַשְּׁבָטִים.. וְכִמּוֹכָן, ה' הָיָה אִתָּם שָׁם. יַעֲקֹב פָּתַח אֵת פִּיו וְאָמַר: "בְּנֵי הַיְּקָרִים, אֲנִי רוֹצֵה לְגַלּוֹת לָכֶם סוּדוֹת גְּדוּלִים, תִּתְקַרְבוּ אֵלַי וְאֶגְלֶה לָכֶם מָה יִקְרָה בְּסוֹף הַגְּלוּת, מָתִי יָבוֹא הַמָּשִׁיחַ, וְאִיךָ הַכֹּל יִקְרָה", הַשְּׁבָטִים הִתְרַגְּשׁוּ מְאֹד וְהִתְקַרְבוּ, אֲבָל אִזּוֹ, יַעֲקֹב רָאָה אֵת הַצָּרוֹת שֶׁהָיוּ בַּעֲתִיד וְהֵלֵב שְׁלוֹ נִהְיָה טָפָה עֲצוּב.

יְלָדִים, אַתֶּם זוֹכְרִים מָה קוֹרָה לְאַדָּם שְׁנֵהִיָּה עֲצוּב? (יְלָדִים –) רוח הַקֹּדֶשׁ מִסְתַּלֶּקֶת מִמֶּנּוּ. כִּי הַשְּׂכִינָה יִכּוֹלָה לְהִגִּיעַ רַק בְּשֶׁהָאָדָם הוּא בְּשִׂמְחָה וְלֹא בְּעֲצָבוֹת. לָכֵן יַעֲקֹב נִבְהַל! "הֵי, מָה קָרָה? לָמָּה הַשְּׂכִינָה הִסְתַּלֶּקָה מִמֶּנִּי?" הוּא הִסְתַּכֵּל עַל הַבָּנִים שְׁלוֹ וְשָׁאַל אוֹתָם: "תְּגִידוּ, הָאֵם יֵשׁ כָּאֵן מִיִּשְׁהוּ שְׁלֹא מֵאֲמִין בַּה' בְּכָל הֵלֵב שְׁלוֹ?" כָּל הַשְּׁבָטִים אָמְרוּ לוֹ: "אָבָא, קוֹרְאִים לָךְ 'יִשְׂרָאֵל'. 'שְׁמַע יִשְׂרָאֵל' – תִּשְׁמַע אָבָא, 'ה' אֱלֹהֵינוּ" – כְּמוֹ שֶׁבִּלְב שְׁלֹךְ רַק ה' הוּא הָאֱלֹהִים, 'ה' אֶחָד!" – כִּי בִלְב שְׁלֹנוּ יֵשׁ רַק ה' אֶחָד!!" בְּאוֹתוֹ רָגַע, יַעֲקֹב הִתְרַגֵּשׁ וְאָמַר: "בְּרוּךְ שֵׁם, כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ, לְעוֹלָם וָעֶד". יַעֲקֹב שָׂמַח וּבִזְכוּת הַשְּׂמִיחָה – חוֹזְרָה אֵלָיו הַשְּׂכִינָה.

זֶהוּ יְלָדִים, סִימְנָנוּ לַהֲיוֹם, מָחָר בַּעֲזֶרֶת ה' נִמְשִׁיךְ וְנִסְפֵּר לָכֶם עַל הַבְּרִכּוֹת שִׁיעֲקֹב בִּרְךָ אֵת הַבָּנִים שְׁלוֹ. שִׁיְהִיָּה לָכֶם לִילָה טוֹב, וְכִמּוֹכָן לֹא נִרְדֵּם לִפְנֵי שְׁנֵאֲמֵר יָחִיד: "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל".

שלום ילדים,

מה שלומכם? (ילדים –) איך אתם מרגישים? (ילדים –) אתם צריכים לדעת, שאנחנו מחכים לא פחות מכם לספור של הפרשה. כי גם אנחנו לומדים מהחוברת הרבה דברים חדשים שלא ידענו.. לכן, כתוב על החוברת שהיא "להורים וילדים" כי גם ההורים לומדים ממנה. אז בואו נמשיך, כי אנחנו בדיוק במתח..

אתמול ספרנו לכם שיעקב קרא לכל הבנים שלו שיבואו לקבל ממנו ברכה לפני שהוא נפטר. גם הנשמות של אברהם ויצחק הגיעו לחדר, יעקב ישב על מטת הזקב שלו, וכל הבנים שלו, השבטים הקדושים, נמצאים סביבו.. וואי! איזה מעמד מרגש! הלואי והיינו יכולים להפגס לחדר הזה ולהרגיש את הקדשה שהיתה שם. יעקב רוצה לגלות לשבטים מתי הגאולה תגיע, הוא שאל אותם קודם: "אולי חס ושלום יש למישהו מכם איזה חטא שהוא עשה?" והשבטים אמרו לו: "אבא, תבדק בכל השמות שלנו ותראה שאין בנו לא את האות "חית" ולא את האות "טית", וזה מראה שאין בנו שום "חט". לפתע, הופיעה השכינה מעל הראש של יעקב, יעקב הרגיש בשכינה ופתאום שכח את כל מה שרצה לומר להם.. ה' לא רצה שיעקב יגלה להם, לכן העלים ממנו את קץ הגאולה. ואז אמר להם יעקב: "באמת, אין בכם את האותיות "חט" אבל גם אין בכם את האותיות "קוף" ו"צדיק" של המילה "קץ".. ולכן, אי אפשר לגלות לכם את ה"קץ" של הגאולה.. אבל תתקרב אלי ואני אברך אתכם בברכות מיוחדות. קודם כל, אתם צריכים לדעת שאם תקפידו להיות מאחדים ולא לריב – תהיה לכם ברכה גדולה ואף אחד לא יוכל לנצח אתכם". ואז יעקב התחיל לקרא לכל ילד בנפרד, אחד אחרי השני כדי לברך אותם.

מי הבן הראשון שיעקב קרא לו? (ילדים –) אתם זוכרים איך קראו לבן הראשון שנולד ליעקב? (ילדים –) ראובן, נכון מאוד. יעקב פנה לראובן ואמר לו: "ראובן, אתה הבן הבכור שלי. ובגלל זה היית צריך לזכות לדברים גדולים. היית צריך לקבל נחלה כפולה בארץ ישראל והמלכים והכהנים היו צריכים לצאת ממך. אבל בגלל שהיית פזיז, ועשית משהו במהירות בלי לחשב – לכן הפסדת את זה! את הנחלה הכפולה – קבל יוסף, את המלוכה – קבל יהודה, ואת הכהונה – לוי". ילדים, אתם זוכרים מה ראובן עשה במהירות בלי לחשב? (ילדים –) בפרשת וישלח ספרנו לכם שהוא שכב על המטה של יעקב אבינו וגרם לו להוציא את המטה לאהל של לאה. מכאן אנחנו רואים כמה זה לא טוב לעשות דברים מהר.. לפעמים אתם רבים עם ילד אחר, ויצר הרע אומר לכם: "מהר, מהר, עכשו תצעק עליו, תרביץ לו.. מגיע לו..". אבל אתם חייבים לזכר שאם תהיו פזיזים – אתם תפסידו כמו ראובן.

ראובן שמע את מה שיעקב אביו אמר לו, והוא נפגע קצת. אבל הוא ידע שכל אבא אוהב את הילדים שלו, ואם אבא מעיר על התנהגות לא טובה זה רק מאהבה ולא צריכים להפגע.. לכן ראובן לא בעס על יעקב אביו חס ושלום, אלא הוא הוריד את הראש וחזר בתשובה. אבל אל תדאגו, יעקב עוד יברך אותו בהמשך.. ברגע, יעקב עבר לברך את הבנים האחרים. תגידו, אתם זוכרים מי נולד אחרי ראובן? (ילדים –) נכון,

שמעון. אבל יעקב לא קרא לשמעון לבד, למה? כי יעקב ידע ששמעון תמיד תמיד הולך יחד עם אח אחר שהיה החבר הכי טוב שלו. אתם זוכרים מי האח שהיה החבר הכי טוב של שמעון? (ילדים -) נכון, לוי! שמעון ולוי היו החברים הכי טובים. יעקב אמר להם כך: "שמעון ולוי, אתם אחים!! אבל, יש בכם כעס גדול. מאז שאתם קטנים אתם נלחמים בכל מי שנראה לכם שטעה. אתם הרגתם את כל אנשי שכם, וגם את יוסף האח שלכם רציתם להרוג, ובסוף שמעון הוא זה שזרק אותו בבור. לכן, דעו לכם, שרק עשו הרשע משתמש בחרב ובמכות, אבל המשפחה שלנו צריכה להתנהג בדרך ארץ וברוגע, לאהב את כלם ולהיות סבלניים ולא כעסניים. אתם בעצמכם ילדים טובים, אבל הכעס שיש לכם הוא רע! רע מאד ומקלל! אסור לכעוס! אסור לכם להיות ביחד כי זה מסכן, ולכן, אתם לא תגורו אחד ליד השני בארץ ישראל, אלא שבט שמעון יתחלק לשנים יהיו מלמדים בתלמודי תורה, בכל מיני מקומות וסופרים שפותבים תפלין מזוזות וספר תורה, ושבט לוי יהיה מפורז בכל מיני ערים וילמדו תורה לעם ישראל".

יעקב ראה ברוח הקדש שמשבט שמעון יצא נשיא שיקראו לו "זמרי בן סלוא" שיעשה עברה גדולה, ומשבט לוי יצא "קרח" שיחלק על משה רבנו, לכן אמר להם: "אני מתפלל לה', שלא יזכירו אותי במעשים של זמרי ושל קרח, כי הם מעשים לא טובים.."

תגידו ילדים, האם זה נעים לשמוע מאבא מלים כאלו כמו שיעקב אמר לשמעון ולוי? (ילדים -) האם אתם הייתם נפגעים? (ילדים -) אבל תזכרו מה שהסברנו לכם קודם, שגם כשאבא מעיר הוא לא מעיר מתוך שנאה חס ושלום, אלא מתוך מה? (ילדים -) נכון, מתוך א-ה-ב-ה!! לכן, שמעון ולוי לא כעסו.. אבל, אל תדאגו ילדים, עוד מעט יעקב יברך גם אותם. עכשו נעבר לבן הרביעי. מי היה הבן הרביעי? (ילדים -) בואו נגיד את שמות השבטים לפי הסדר: (הורים: לומר אתם יחד..) ראובן, שמעון, לוי, יהודה.. נכון מאד. אחרי לוי מגיע יהודה.

כשיהודה ראה איך שיעקב דבר לראובן שמעון ולוי, הוא פחד נורא. אתם יודעים ממה הוא פחד? (ילדים -) נכון, הוא פחד שיעקב יעיר גם לו.. אבל יעקב אמר לו: "יהודה! יהודה! אתה ילד מיוחד! כל האחים שלך מודים שאתה מיוחד. לכן, לכל אחד מעם ישראל יקראו: "יהודי!" על שמך - יהודה!" יעקב המשיך לברך את יהודה ואמר לו: "השבט שלך יהיו גבורים גדולים וכשילחמו באויבים - האויבים יסתובבו ויברחו מהם. מהשבט שלך יצא דוד המלך שימלוך כמו אריה על עם ישראל, וגם הבן שלו שלמה. וכל המלכים שיהיו מדוד יהיו תמיד משבט יהודה. עד מתי? עד שיבוא המשיח! וגם המשיח בעצמו יהיה משבט יהודה" יעקב ברך את יהודה, שבחלק שלו בארץ ישראל יגדלו בו הרבה ענבים וכך יהיה לו המון המון יין. יצטרכו לקשר את החמור לעץ הגפן כדי להעמיס עליו את כל הענבים שיגדלו עליו. ויהיה גם הרבה חלב מהצאן שלו.

יהודה כמוכן שמח מאד על הברכה של יעקב, וכעת צריכים לעבור לבן החמישי אבל יש בעיה אחת. מה הבעיה? (ילדים -) שנגמר לנו הדין.. לכן, נאמר ביחד "שמע ישראל" ומחר בעזרת ה' נמשיך. לילה טוב.

שְׁלֹם יְלָדִים,

מָה שְׁלוֹמְכֶם? (יְלָדִים -) אִיךְ עֵבֶר עֲלֵיכֶם הַיּוֹם? (יְלָדִים -) אֶתְמוֹל סִפְרָנוּ לָכֶם עַל הַבְּרִכוֹת שִׁיעָקֵב בָּרַךְ אֶת הַבָּנִים שְׁלוֹ. כְּבָר סִפְרָנוּ לָכֶם עַל מָה שִׁיעָקֵב אָמַר לְרֵאוּבֵן, לְשִׁמְעוֹן, לְלֵוִי וּלְיִהוּדָה. עֲבָשׁוּ, נִמְשִׁיךְ לְסִפֵּר מָה יַעֲקֹב אָמַר לְשָׂאֵר הַשְּׁבָטִים. מוֹכְנִים? יִפִּי, שִׁשִּׁשׁ... מִתְחִילִים.

מִי הִיָּה הַבֵּן הַחֲמִישִׁי שֶׁל יַעֲקֹב? (יְלָדִים -) בּוֹאוּ נִחְזֹר עַל הַשְּׁמוֹת שְׁלָהֶם וְנִזְכֵּר: רֵאוּ-בֵּן, שִׁמְ-עוֹן, לֵ-וִי, יִהוּ-דָה, יִשָּׁשׁ-כָּר.. נִבּוֹן, יִשְׁשֹׁכָר הוּא הַבֵּן הַחֲמִישִׁי. אָבֵל יַעֲקֹב דִּלַּג עָלָיו וְעֵבֶר לִבָּן הַשָּׂשִׁי שֶׁהוּא זְבוּלוֹן. הִי, לָמָּה? לָמָּה יַעֲקֹב הִקְדִּים אֶת זְבוּלוֹן לְיִשְׁשֹׁכָר? יְלָדִים יְקָרִים, יַעֲקֹב יָדַע שִׁישְׁשֹׁכָר וְזְבוּלוֹן עָשׂוּ בִּינֵיהֶם הֶסֶכֶם. מָה הַהֶסֶכֶם? בְּשֶׁבֶט יִשְׁשֹׁכָר הָיָה הֶרְבֵּה תַלְמִידֵי חֲכָמִים שִׁישְׁבוּ וּלְמַדּוּ תוֹרָה. הֵם לֹא עָשׂוּ כְּלוּם חוּץ מִלְּלַמֵּד תוֹרָה. לָמָּה? כִּי הַתּוֹרָה הִיא אֲרָכָה מְאֹד וַיֵּשׁ בָּהּ הַמוֹן הַלְכוֹת, אִם אָדָם יִלְמַד רַק קֶצֶת - הוּא לֹא יָדַע טוֹב אֶת הַתּוֹרָה. רַק מִי שִׁישֹׁב כָּל הַזְּמַן וְלוֹמֵד בְּלִי הַפְּסָקָה, יוֹמָם וְלַיְלָה, הוּא יַצְלִיחַ לְהִיטֵב תַלְמִיד חֲכָם וְיָדַע אֶת הַהֲלָכוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה הַיָּטִב. אָבֵל אִיךְ אָדָם יָכוֹל רַק לְלַמֵּד? הֲרִי יֵשׁ לוֹ אִשָּׁה וְיְלָדִים וּמֵאִיפָה יִהְיֶה לָהֶם אֲכָל? לָכֵן, זְבוּלוֹן אָמַר לְאַח שְׁלוֹ יִשְׁשֹׁכָר: "אֵל תִּדְאָג אַחִי, אַתָּה תִּשָּׁב לְלַמֵּד תּוֹרָה וְאֲנִי אֶעֱבֹד בְּשִׁבְלֶךָ. אֲנִי אֶפְלִיג בֵּינִי עִם הָאֲנִיּוֹת שְׁלִי, אֶמְכֹּר לְכֶלֶם סְחוּרָה, אֲרוּיַח הֶרְבֵּה כֶּסֶף וְנִתְחַלֵּק בְּכֶסֶף חֲצִי חֲצִי..."

יְלָדִים יְקָרִים, גַּם הַיּוֹם יֵשׁ יְהוּדִים שֶׁעוֹשִׂים הֶסֶכֶם כְּמוֹ יִשְׁשֹׁכָר וְזְבוּלוֹן, יֵשׁ אַבְרָכִים שְׁלוֹמִידִים תּוֹרָה בְּכוֹלֵל כָּל הַיּוֹם, וַיֵּשׁ יְהוּדִים עֲשִׂירִים שְׁנוֹתָנִים לָהֶם כֶּסֶף כְּדִי שִׁיּוּכְלוּ לְהַתְפָּרֵס וּלְהַמְשִׁיךְ לְלַמֵּד, זֶה נִקְרָא הֶסֶכֶם "יִשְׁשֹׁכָר וְזְבוּלוֹן". לָכֵן, יַעֲקֹב אֲבִינוּ בָּרַךְ אֶת זְבוּלוֹן לִפְנֵי יִשְׁשֹׁכָר, כִּי אִם לֹא תִהְיֶה בְּרָכָה לְזְבוּלוֹן גַּם יִשְׁשֹׁכָר יִפְסִיד מְזֵה.. כִּי "אִם אֵין קָמַח - אֵין תּוֹרָה".. לָכֵן, יַעֲקֹב קָרָא לְזְבוּלוֹן וְאָמַר לוֹ: "זְבוּלוֹן זְבוּלוֹן, הַנְּחִלָּה שְׁלֶךְ בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל תִּהְיֶה לְיַד הֵימָּה. יִהְיֶה לָךְ אֲנִיּוֹת גְּדוּלוֹת, וְאַתָּה תִּרְוִיחַ הֶרְבֵּה כֶּסֶף. מֵהֵימָּה שְׁלֶךְ יֵצְאוּ גַם חֲלוֹזוֹנוֹת שְׁמֵהֶם עוֹשִׂים צָבָע תְּכֵלֶת בְּשִׁבְלִי הַצִּיצִית וּבְשִׁבְלִי בְּגָדִים יָפִים, וְגַם זְכוּכִית לְבָנָה שְׁעוּלָה הֶרְבֵּה כֶּסֶף.. זְבוּלוֹן שָׂמַח מְאֹד.

אַחֵר כִּף הוּא קָרָא לְיִשְׁשֹׁכָר וְאָמַר לוֹ: "יִשְׁשֹׁכָר חֲמוֹר גֶּרֶם!" כְּלוֹמַר, אַתָּה כְּמוֹ חֲמוֹר. מָה? יִשְׁשֹׁכָר כְּמוֹ חֲמוֹר? זֶה מְאֹד פּוֹגַע, לֹא?.. יְלָדִים חֲבִיבִים, כְּבָר לְמַדְנוּ שֶׁלֹּא נִפְגָּעִים מִצִּדִּיקִים.. צְרִיכִים לְהִבִּין לָמָּה הֵם מִתְּכַוְּנִים. יַעֲקֹב אָמַר לוֹ: "כְּמוֹ שִׁישׁ לְחֲמוֹר עֲצָמוֹת חֲזָקוֹת לְהָרִים אֶת הַמִּשָּׂא שֶׁשָּׁמִים לוֹ עַל הַגֵּב, וְהוּא לֹא מִתְעַיֵּף וְלֹא נִזְוֵק - כִּף שֶׁבֶט יִשְׁשֹׁכָר מִחֲזִיק חֲזָק אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה בְּלִי לְהִתְעַיֵּף". יֵשׁ אֲנָשִׁים שֶׁמִּתְחִילִים לְלַמֵּד תּוֹרָה וְאַחֲרֵי כֵּן דְּקוֹת אוֹמְרִים: "אוּף!! אֲנִי עֵיִף!!" אָבֵל שֶׁבֶט יִשְׁשֹׁכָר לֹא הָיוּ מִתְעַיִּפִים בְּכָלֵל אֲלֹא לוֹמְדִים כָּל הַזְּמַן. וַיֵּשׁ עוֹד דָּבָר מִיָּחָד בְּחֲמוֹר.. מָה? אֶפִּילוֹ שֶׁשָּׁמִים עָלָיו הֶרְבֵּה דְּבָרִים עַל הַגֵּב - הוּא לֹא בּוֹעֵט. הַסּוֹס - בֵּן בּוֹעֵט, אָבֵל הַחֲמוֹר הוּא שָׁקֵט, יֵשׁ לוֹ עֲנוּה.. כִּף שֶׁבֶט יִשְׁשֹׁכָר, אֶפִּילוֹ שְׁנוֹתָנִים לָהֶם לְלַמֵּד הֶרְבֵּה תּוֹרָה הֵם לֹא מִתְּלַוְנִים, אֲלֹא הֵם אוֹמְרִים: "בְּסִדֵּר, אֲנַחְנוּ אוֹהֲבִים לְלַמֵּד". תְּגִידוּ, אַתֶּם יוֹדְעִים לָמָּה קוֹרְאִים לְיִשְׁשֹׁכָר 'יִשְׁשֹׁכָר' (יְלָדִים -) תִּנְסוּ לְחֹשֶׁב.. (הוֹרִים: תִּחְזְרוּ לָהֶם עַל הַמִּלָּה "שְׁכָר".."שְׁכָר"..) נִבּוֹן מְאֹד! כִּי מִי שְׁלוֹמֵד

תורה, מקבל מה' הכי הרבה שכר!! ולמה יש בשם של 'יששכר' שני שין? הרי לא אומרים: "יששכר"? אלא, שין אחת – לשכר של יששכר, והשין השנייה – לשכר של זבולון שעוזר לו.. איזה יפי, שניהם מקבלים שכר מה'. עכשו נעבר לבן השביעי..

מי בא אחרי יששכר וזבולון? דן. יעקב אבינו ברך את דן ואמר לו: "הילדים שיצאו ממך יהיו גבורים מאד. יצא ממך שמשון הגבור שהוא ישפוט את ישראל, והוא ילחם בפלשתים כמו נחש.. ילדים, הספור על שמשון הוא מרתק מאד ונספר לכם אותו בפעם אחרת, אבל עכשו נסביר לכם למה שמשון יהיה דומה דוקא לנחש? אם תשימו לב, תראו שכל החיות הולכות בקבוצות חוץ מהנחשים.. הנחש הולך לבד, כך שמשון היה שופט לבד את ישראל ויצא להלחם לבד בפלשתים, בלי שאף אחד יעזר לו. עוד דבר, לנחש אין רגלים, כך שמשון היה נכה בשתי הרגלים שלו. בן, הוא היה גורר אותם ומשפשף אותם על הארץ.. ובכל זאת ה' נתן לו כח עצום לנצח את הפלשתים. יעקב ראה ברוח הקדש שבסוף הפלשתים יתפסו את שמשון, יעזרו את עיניו, והוא יבקש מה' שיתן לו כח פעם אחרונה להפיל את הבנין שהיו בו אלפי פלשתים, ויעקב בקש מה': "ה', תשמע את תפלתו של שמשון ותעזר לו לנקם מהפלשתים". ובאמת, כך היה, ה' עזר לשמשון לנצח את הפלשתים.

אחרי דן ברך יעקב את גד. הוא אמר לו: "השבט שלך יהיו גבורים גדולים. הם יכנסו לארץ ראשונים, ילחמו עם האויבים ואחרי שהארץ תהיה שיבת לעם ישראל – הם יחזרו לנחלה שקבלו מעבר לירדן.. אחרי גד הוא ברך את "אשר" שבנחלה שלו יגדלו המון זיתים והם יתנו הרבה שמן טוב שיקחו ממנו למנחות שהיו מקריבים בבית המקדש. אחרי 'אשר' הוא ברך את נפתלי ואמר לו: "נפתלי, אתה זריז כמו אילה שרצה מהר, וגם החלק שלך בארץ ישראל יוציא פרות ראשון מכל החלקים האחרים". ילדים, נפתלי יכל לרוץ מארץ לארץ תוך כמה שעות.. בן, הוא היה ממש קל ברגליו..

אחרי נפתלי הגיע התור של יוסף. יוסף? אבל הוא כבר קבל ברכות עם מנשה ואפרים, לא? (ילדים –) בכל זאת, עכשו הוא צריך לקבל ברכות נוספות יחד עם האחים שלו.. יעקב הסתכל על יוסף הבן האהוב שלו ואמר: "יוסף יוסף, יש לך חן על הפנים. כל מי שרואה אותך מבחין בחן שלך. האחים שלך לא ידעו שאתה כזה צדיק, לכן הם עשו לך הרבה צרות. אבל אפילו שסבלת – אף פעם לא החזרת להם, לא כעסת ולא הרבצת.. הם ירו עליך חצים ואתה לא החזרת.. ואפילו שסבלת הרבה – לא הפסדת כלום, כי מי שמותר רק מרוית. ובזכות שהיית צדיק והתגברת על יצר הרע, ה' עשה אותך מלך גדול על כל מצרים, ואתה מפרנס עכשו אותי ואת כל האחים שלך. יבואו עליך המון ברכות, מהשמים ומהארץ. אני קבלתי מה' ברכות יותר גדולות מהברכות שקבלו אבותי אברהם ויצחק, ואת הברכות הללו – אני נותן לך במתנה.."

איזה פיה ליוסף הצדיק, הוא זכה להרבה ברכות בזכות שהיה צדיק.. ועכשו נשאר לנו ברכה לבן האחרון והקטן של יעקב. איך קוראים לו? (ילדים –) נכון, בנימין. אבל עליו נספר לכם כמובן מחר.. כעת נאמר יחד "שמע ישראל" ונרדם. לילה טוב.

שלום ילדים,

מה שלומכם? (ילדים -) איך אתם מרגישים? (ילדים -) עוד שני ספורים נשארו לנו כדי לסים את פרשת ויחי וגם את כל חמש "בראשית". שכבו בשקט כדי שנסיק היום ספור ארוך.. ששש...

אתמול ספרנו לכם על הברכות שיעקב ברח את בנו ונשארה לנו רק הברכה של הבן הקטן והאחרון, איך קוראים לו? (ילדים -) נכון, בנימין. יעקב הסתפל על בנימין ואמר לו: "מהשבת שלך יצא שאול המלך שיטרח את האויבים כמו זאב, וגם אסתר המלכה ומרדכי היהודי שיקחו את השלל של המן הרשע". וזה, יעקב סים לברך כל ילד בנפרד, ואז הוא קרא לכלם יחד ואמר להם: "עכשו, אני רוצה לברך את כלכם ביחד, גם את ראובן שמעון ולוי שהערתם להם בהתחלה..". והוא ברח את כלם באהבה.

יעקב אמר להם: "אל תלמדו מהמצרים הרשעים שעובדים עבודה זרה, תקבלו עליכם לאהב אחד את השני ולעשות חסד. לאחר שאמות, אל תתנו לאף אחד לנגוע במטה שלי, אלא רק אתם הבנים שלי, כל שלושה שבטים כולל מנשה ואפרים ירימו אותי מכון אחד, לוי ויוסף לא ירימו בכלל, ותקברו אותי במערת המכפלה". בשנים הרים יעקב את הרגלים שלו והניח אותם על המטה, הוא שכב יפה ו... (לעצר רגע) הנשמה שלו עברה לעולם הבא. לא, הוא לא מת כמו כל אדם רגיל, אלא רק כאלו ישן.. איך שיוסף ראה שיעקב נפטר, הוא עצם לו את העינים ונשק אותו. בדרך כלל, אדם שנפטר - הגוף שלו נהיה טמא, וזה לא טוב לנשק אותו, אבל יעקב אבינו גם אחר שנפטר היה טהור שבטהורים, לכן יוסף נשק אותו.

ילדים יקרים, יש דבר שנקרא "חניטה". מה הכוונה? הרופאים היו עושים כל מיני דברים לגוף של מי שנפטר כדי שיחזיק מעמד הרבה שנים ולא יתפורר. היו עושים את זה בעקר למלכים ולאנשים חשובים. יוסף נגש לרופאים שלו ואמר להם: "תזהרו מאד לא לעשות לי עקב חניטה רגילה, אלא רק תשימו עליו כל מיני בשמים מעל הגוף אבל תשאירו אותו שלם" ובאמת הרופאים חנטו את יעקב בדיוק כמו שיוסף צוה אותם. כל האנשים במצרים התחילו לבכות.. אתם יודעים למה? כי כשיעקב היה חי, המצרים לא היו חולים, וכל אשה הייתה יולדת רק תינוקות בריאים, מהרגע שיעקב אבינו נפטר - כל הברכה הסתלקה ממצרים, הרבה תינוקות התחילו למות והרבה אנשים נהיו חולים. לכן המצרים בכו על יעקב שבעים יום. אחרי שבעים יום, רצה יוסף ללכת לקבור את יעקב במערת המכפלה. אבל בגלל שהוא באבל, היה אסור לו להכנס לארמון. מה עשה? הוא דבר עם המשרתת של אשתו של פרעה, ואמר לה: "תבקשי מאשתו של פרעה שתבקש ממנו רשות בשבילי לצאת לקבור את אבא שלי, כי אני נשבעתי לו על זה..". פרעה שמע את זה ואמר: "מה הבעיה? תעשה התרת שבועות ותקבור אותו כאן..". יוסף אמר: "אם אעשה התרה, אז אני אתיר גם את השבועה שנשבעתי לך שלא אגלה שאני יודע לדבר בשפה אחת יותר ממך, ואתה תתבייש מאד, אתה רוצה?" פרעה נבהל ואמר: "טוב, טוב.. תלך אבל אני אשלח אתך המון חילים שישמרו שלא תברח". גם האחים של יוסף רצו לחזור לגור בארץ

בנען, אבל המצרים אמרו להם: "מה פתאום! כל מי שנכנס למצרים – לא יוצא ממנה!!" מה עשה פרעה? הוא לקח ארבעים ושלוש אלף מרכבות סוסים, ועוד ארבעים ושלוש אלף פרשים, והם יצאו ללוחות את יוסף ואחיו בדרך לארץ בנען. זו הייתה שירה גדולה מאד, כלם לבשו בגדים שחורים, גם החילים המצרים, ואפילו על הסוסים היו בדים שחורים.. הם הגיעו עד מקום שנקרא "גורן האטד" וכל העמים שגרו באזור ראו את כל השירה הזו, בהתחלה הם יצאו להלחם אתם, אבל אחר כך ראו שהכתר של יוסף נמצא על המטה של יעקב והבינו שמישו חשוב נפטר במצרים, הם גם הורידו את הכתרים שלהם ושמו על המטה של יעקב והיו שם שלושים ושלשה כתרים. הם קראו למקום: "אבל מצרים", יוסף עשה שם שבועת ימי אבלות וכלם בכו על יעקב אבינו. משם הם הרימו את יעקב על מטה, בצורה שהוא צנה אותם, כל שלושה בנים מצד אחד, והתקדמו למערת המכפלה.

באותו זמן, שמע עשו הרשע שיעקב אחיו מת ושכניו באים לקבור אותו במערת המכפלה. מה עשה? לקח אתו הרבה חילים ובא לחברון כדי לעצר אותם. הוא עמד מול כלם ואמר: "סליחה, החלק שנשאר במערה הוא שלי ולא של יעקב! קחו אותו מכאן ותקברו אותו במקום אחר.." אמרו לו השבטים: "אבל אתה מכרת את החלק שלך ליעקב, הוא נתן לך ערמה של זהב ואתה כתבת לו על שטר שאתה מוכר לו את החלק שיש לך במערת המכפלה", אמר עשו: "מה פתאום! תראו לי את השטר.." אמרו לו האחים: "השטר נמצא במצרים.." טוב, את מי אפשר לשלח שיריץ מהר? אתם זוכרים ילדים מי רץ מהר? (ילדים –) נכון, נפתלי! הוא רץ כמו אילה! הם שלחו אותו למצרים שביא את השטר, ובינתיים כלם ישובו וחכו.

לדן היה בן אחד שקראו לו "חשים", הוא לא היה שומע כל כך טוב.. הוא שאל את האנשים: "על מה מתוכחים כאן? למה לא קוברים את סבא?" והסבירו לו שעשו אומר שהחלק במערה שיר לו ועוד מעט נפתלי יביא את השטר ממצרים.. חשים אמר: "מה? בגלל עשו סבא שלי יהיה מנח ככה בבושה?" מה עשה? נתן לו מכה וחתך את הראש של עשו.. "בוש!" יעקב אבינו פתח את העיניים, ראה את זה וחייך... הראש של עשו התגלגל והגיע עד לבין הידים של יצחק.. וכך הראש של עשו קבור במערת המכפלה ליד יצחק, אבל הגוף שלו קבור בשדה שליד המערה. בינתיים נפתלי הגיע, מיד הכניסו את יעקב אבינו לתוך המערה. איך שיעקב נכנס, כל המערה האירה באור גדול מאד, כי תמיד היה שם נר דולק, אבל כשאברהם ויצחק הלכו להיות ליד יעקב במצרים – הנר כבה, ועכשו שכלם חזרו – נהיה אור גדול. את יעקב אבינו קברו בקבר האחרון שיש במערת המכפלה, ויותר לעולם לא יקבר שם אף אחד חוץ מהם.

אתם זוכרים ילדים מי קבור במערת המכפלה? (ילדים –) בואו נזכר: אדם וחוה, אברהם ושרה, יצחק ורבקה, יעקב ולאה. ו.. בן, לא נשכח גם את הראש של עשו.. זהו צדיקים, סימנו להיום, מחר בעזרת ה' נספר את הספור האחרון של פרשת ויחי וגם כמובן של כל ספר בראשית. לילה טוב.. אה.. לא לשכח.. "שמע ישראל".

שַׁבַּת שְׁלוֹם יְלָדִים,

מָה שְׁלוֹמְכֶם? (יְלָדִים -) הָאֵם אַתֶּם יוֹדְעִים שִׁישׁ הַיּוֹם מִסִּבָּה? (יְלָדִים -) אִיזוֹ מִסִּבָּה? "מִסִּבַּת סִיּוֹם" מָה עוֹמְדִים לְסִיִּם? (יְלָדִים -) נָכוֹן, אֶת סֵפֶר בְּרָאשִׁית. וּוַאֲי, אִיזָה מִרְגָּשׁ.. בּוֹאוּ נִשְׁמַר עַל הַשְּׁקֵט וְנִשְׁמַע אֶת סוּף הַפֶּרֶשָּׁה.

הָאֲחִים קִבְּרוּ אֶת יַעֲקֹב בְּמַעֲרַת הַמְּכַפְלָה שֶׁבְּחֶבְרוֹן. לִפְנֵי שֶׁהִסְתוּבְּבוּ לַחֲזוֹר לְמִצְרַיִם הֵם הִחְלִיטוּ לַעֲשׂוֹת סְעוּדָה גְּדוֹלָה. כִּי הֵם יוֹדְעִים שְׂוִיתָר לֹא יִחְזְרוּ לְאַרְץ הַקֹּדֶשׁ, ה' גָּזַר עֲלֵיהֶם לַהֲיֹת בְּגָלוּת מִצְרַיִם הַרְבֵּה שָׁנִים. לָכֵן, הֵם עָשׂוּ כְּמוֹ 'סְעוּדַת פְּרִידָה' מֵאַרְץ יִשְׂרָאֵל. בְּשַׁעֲרֵכֶם אֶת הַשְּׁלַחַן רָאוּ דָּבָר מוֹדֵר, יוֹסֵף עָרַךְ שְׁלַחַן נִפְרָד לוֹ וְלִמְשַׁפְּחָה שְׁלוֹ.. הָאֲחִים לֹא הִבִּינוּ, מָה קָרָה? לָמָּה יוֹסֵף לֹא יוֹשֵׁב אִתָּנוּ? יְלָדִים, יוֹסֵף עָשָׂה אֶת זֶה מִתּוֹךְ כּוֹנֵה טוֹבָה, כִּי הוּא יָדַע שִׁיְהוּדָה צָרִיךְ לַהֲיֹת הַמֶּלֶךְ שֶׁל הַשְּׁבֵטִים, וְאִיךָ יִהְיוּ שְׁנֵיהֶם מְלָכִים? אָבֵל הָאֲחִים לֹא הִבִּינוּ אוֹתוֹ וּפְחָדוֹ שֶׁהוּא מִתְחִיל לִשְׁנֹא אוֹתָם בְּגִלָּל כֹּל מָה שֶׁעָשׂוּ לוֹ.. בְּשֶׁהִסְתוּבְּבוּ לָלֶכֶת לְמִצְרַיִם, יוֹסֵף הִחְלִיט לָלֶכֶת לְכוּן קֶצֶת אַחֵר, הוּא הֵלֵךְ לְכִיוּן הָעִיר שָׁכֵם וְכָלֵם הִלְכוּ אַחֲרָיו, מִשֶּׁם הַמִּשְׁיךְ לְדוֹתָן, עַד שֶׁהִגִּיעַ לִיד אוֹתוֹ הַבּוֹר שֶׁהָאֲחִים זָרְקוּ אוֹתוֹ לְתוֹכוֹ. הוּא עָמַד וְהִסְתַּכֵּל, וּמָה הוּא רָאָה בְּפָנִים? יֵשׁ שָׁם עֵדִין מְלֵא נְחָשִׁים וְעַקְרָבִים מְסֻכָּנִים.. וְאִזּוֹ הוּא בָּרַךְ בְּרָכָה: "בְּרוּךְ שֶׁעָשָׂה לִי נֶס בְּמָקוֹם הַזֶּה!" זֶה בְּרָכָה לֵה' שֶׁהִצִּיל אוֹתוֹ.. לָמָּה יוֹסֵף עָשָׂה אֶת זֶה? בְּדִי לְהִרְאוֹת לָהֶם שֶׁהוּא לֹא כּוֹעֵס עֲלֵיהֶם בְּכָלֵל.. אָבֵל הָאֲחִים הִבִּינוּ בְּדִיוֹק הַפּוֹךְ.. הֵם חָשְׁבוּ שִׁיוֹסֵף כֵּן כּוֹעֵס עֲלֵיהֶם וְרוֹצֵה לְהִתְנַקֵּם בָּהֶם עַל זֶה שֶׁמְכָרוּ אוֹתוֹ.

מָה עָשׂוּ? הֵם שְׁלַחוּ אֶלָּיו שְׁלִיחִים שִׁיִּגִּידוּ לוֹ: "יוֹסֵף, אָבֵא שְׁלָךְ יַעֲקֹב צֹהֵל לִפְנֵי מוֹתוֹ שֶׁתִּסְלַח לְאֲחִים שְׁלָךְ עַל כֹּל מָה שֶׁעָשׂוּ לָךְ..". יוֹסֵף שָׁמַע אֶת זֶה וּפָרַץ בִּבְכִי, כִּי הוּא בְּכָלֵל לֹא הִתְכּוֹן לְכָלוּם.. וְאִזּוֹ, הָאֲחִים בָּאוּ בְּעֶצְמָם, הִשְׁתַּחֲוּוּ אֶלָּיו וְאָמְרוּ: "הִנֵּה, אֲנַחְנוּ מוֹכִנִּים לַהֲיֹת עֲבָדִים שְׁלָךְ!!" וְיוֹסֵף אָמַר לָהֶם: "מָה פִּתְאוֹם! לָמָּה אַתֶּם פּוֹחֲדִים מִמֶּנִּי? הָאֵם אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת מִשְׁהוּ בְּלִי ה'?? הֲרִי אַתֶּם חֲשַׁבְתֶּם לַעֲשׂוֹת לִי רָע וּבִסּוּף הִכַּל יֵצֵא לְטוֹבָה, כִּי ה' שׁוֹלֵט עַל כָּלֵנוּ וְאִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת מִשְׁהוּ בְּלִי שֶׁה' רוֹצֵה.. אֵל תִּדְאָג, אֲנִי אֶתֵּן לָכֶם וְלִמְשַׁפְּחוֹת שְׁלָכֶם אֲכָל כָּל הַזֶּמֶן..". וְכָךְ יוֹסֵף דִּבֶּר אִתָּם וְנָחָם אוֹתָם.

יוֹסֵף חִי עַד גִּיל מֵאָה וְעֶשֶׂר שָׁנָה, לִפְנֵי שֶׁנִּפְטָר הוּא אָסַף אֶת כָּל אֶחָד עֶשֶׂר הָאֲחִים שְׁלוֹ וְאָמַר לָהֶם: "אַתֶּם בּוֹדָאִי זֻכְרִים שֶׁאָבֵא רָצָה לְגָלוּת לָנוּ כְּמָה שָׁנִים נִדְּהָה בְּגָלוּת וְלֹא הִצִּילָנוּ.. לִי הוּא כֵּן גִּילָה, וְעַכְשָׁו אֲנִי מְגָלָה לָכֶם: אַתֶּם תִּהְיוּ בְּמִצְרַיִם מֵאֲתָנִים וְעֶשֶׂר שָׁנִים, וְאִזּוֹ יָבוֹא גּוֹאֵל שִׁיִּגִּיד לָכֶם אֶת הַמְּלִים: "פֶּקֶד פֶּקֶדְתִּי אִתְּכֶם", וְכָךְ תִּדְּעוּ שֶׁהוּא הַגּוֹאֵל. אֲנִי מִבְּקֵשׁ מִכֶּם שֶׁתִּשְׁמְרוּ עַל הַמִּצְוֹת וְגַם לֹא תִחְלִיפוּ אֶת הַשְּׁמוֹת שְׁלָכֶם. אֲפִילוֹ שְׁלִי קָרָאוּ "צִפְנַת פִּעֲנַח" אֵל תִּלְמְדוּ מִמֶּנִּי, אֲלֵא תִשְׁמְרוּ עַל הַשְּׁמוֹת שְׁלָכֶם. עוֹד אֲנִי מִבְּקֵשׁ, שֶׁבְּשִׁתְּעִלּוּ מִמִּצְרַיִם תִּקְחוּ אֶת הַעֲצָמוֹת שְׁלִי וְתִקְבְּרוּ אוֹתִי בְּשָׁכֶם", וְיוֹסֵף הִשְׁבִּיעַ אוֹתָם עַל זֶה.

יוֹסֵף הִצְדִּיק נִפְטָר, הַמִּצְרַיִם חֲנָטוּ אוֹתוֹ וְשָׁמוּ אוֹתוֹ בְּתוֹךְ אֶרֶץ. זֶה לֹא הָיָה אֶרֶץ רְגִיל, אֲלֵא הֵם הִכִּינוּ אֶרֶץ מִמְתַּכֶּת שֶׁשׁוֹקֵל כְּמַעֲט חֵמֶשׁ טוֹן!! שָׁמוּ בְּתוֹכוֹ אֶת יוֹסֵף

ו-ז-ח-ק-ו אותו לתוך היאור. למה? גם כדי שתהיה להם ברכה במים של היאור, וגם כדי שעם ישראל לא ימצאו את הארון שלו לעולם, וכך, חשבו המצרים, הם לא יצאו ממצרים אף פעם. ילדים יקרים, זהו סימנו את פרשת ויחי ואת כל ספר בראשית.

בואו נגיד לה: "תודה לך ה'! תודה רבה לך! שזכית אותנו ללמד את ספר בראשית. אנחנו מבקשים שתעזור לנו ללמד את כל שאר החמשים ולדעת את כל התורה הקדושה שנתת לנו."

ועכשיו נעבר לחידון שהכנו לכם על פרשת ויחי. שאלה ראשונה:

א. למה יעקב לא רצה להקבר במצרים? (תשובה: שלוש סבות: א. פי עפרה יהיה בנים. ב. כדי שהמצרים לא יעשו אותו עבודה זרה. ג. כדי לא להצטער בצער גלגול מחילות. לבקש מהילדים להסביר מה זה צער גלגול מחילות).

ב. למה יעקב השתחוה לכיוון ראש המטה? (תשובה: כי השכינה נמצאת מעל ראשו של החולה. מכאן למדים שיש להתנהג בדרך ארץ ובכבוד בשמבקרים חולה).

ג. למה אומרים "לבריאנות" אחרי שמישו מתעטש? (תשובה: כי עד יעקב אבינו, מי שהיה מתעטש היה מת. לכן, היום מברכים שלא ימות אלא שיהיה לו לבריאנות).

ד. מה היה מיחד באפרים ומנשה? (תשובה: שהם גדלו בין המצרים, אבל לא שמעו לחברים או לשכנים אלא רק לאבא ואמא הצדיקים שלהם, ובזכות זה נשארו צדיקים).

ה. מה ראובן הפסיד בגלל שהיה פזיז? (תשובה: את החלק הכפול בארץ ישראל, את הבהונה ואת המלכות. מכאן נלמד שצריכים להיות רגועים).

ו. האם ראובן, שמעון ולוי נפגעו כשיעקב העיר להם? והאם צריכים להפגע כשאבא מעיר לבן שלו? (תשובה: לא, כי אבא מעיר מתוך אהבה. לכן, צריכים לשמוע את מה שהוא אומר ולחזור בתשובה).

ז. מי קבל את הברכה הכי ארכה ומשבתת ולמה? (תשובה: יוסף, כי האחים עשו לו צרות והוא לא החזיר להם, אלא ותר תמיד והתגבר על יצרו הרע. מכאן למדים, שמי שמותר – תמיד מרויח).

ח. מי קבור במערת המכפלה? (תשובה: אדם וחווה, אברהם ושרה, יצחק ורבקה, יעקב ולאה.. וגם הראש של עשו).

ט. באיזה ארון שמו המצרים את יוסף ולמה? (תשובה: בארון כבד ממכתת, והטביעו אותו ביאור. כדי שתהיה להם ברכה במים של היאור, וגם כדי שעם ישראל לא ימצאו אותו וכך לא יוכלו לצאת).

זהו צדיקים, חזק חזק ונתחזק!! זכרו תמיד, ה' אוהב אתכם וגם אנחנו. שבת שלום.